

81a Assemblea General de les Nacions Unides

Intervenció del cap de Govern, M. I. Sr. Xavier Espot Zamora

Nova York, 23 de setembre del 2026

Senyor president,
Senyor secretari general,
Excel·lències,

Hi ha una idea que acompanya Andorra des de fa més de dos-cents setanta anys i que continua definint la nostra manera d'entendre la política. El Manual Digest, una de les grans obres del nostre patrimoni institucional, a través de la qual Antoni Fiter i Rossell va condensar i relatar l'andorranitat, ens recorda que l'exercici legítim del poder només té sentit quan posa el bé comú per damunt de qualsevol altre interès.

Aquesta idea, escrita el 1748, molt abans que existissin les organitzacions internacionals modernes, conserva avui una vigència extraordinària, perquè el multilateralisme no és altra cosa que traslladar aquest mateix principi a les relacions entre els pobles: comprendre que el bé comú de la comunitat internacional és inseparable del bé de cadascun dels nostres països.

A Andorra, aquesta manera d'entendre la política ens ha permès preservar més de set segles de pau, de diàleg i de convivència. No perquè la Història hagi estat més fàcil per a nosaltres, sinó perquè hem après que la millor manera de protegir la llibertat és construir des de la confiança, buscar l'equilibri i fer del pacte una forma de govern. Potser és precisament aquesta experiència la que un petit país com el nostre pot compartir avui amb aquesta gran Assemblea.

Senyor president,

Permeteu-me felicitant-vos per la vostra elecció com a president de la vuitanta-unena Assemblea General. Estic convençut que la vostra experiència en el multilateralisme contribuirà a reforçar el paper de les Nacions Unides en un moment especialment decisiu per al món i per aquesta mateixa organització.

El lema que heu escollit per a aquesta sessió –“Restablir la confiança, gestionar la transformació: unes Nacions Unides que donin resposta a tothom”– descriu amb precisió i exactitud els desafiaments de la nostra època.

La crisi que afrontem no és únicament geopolítica, econòmica, climàtica o tecnològica. És, sobretot, una crisi de confiança: entre els estats, entre les institucions i els ciutadans i, sobretot, en la capacitat de la comunitat internacional de complir amb la promesa que va donar sentit al naixement de les Nacions Unides: preservar les generacions futures de la guerra, defensar la dignitat inherent a tota persona i promoure un ordre internacional fonamentat en els drets humans.

La confiança és un bé intangible, probablement el més valuós de tots, i es guanya amb molts esforços; en canvi, però, es necessita molt poc per destruir-la.

Quan els compromisos internacionals es relativitzen, quan la Carta de les Nacions Unides deixa de ser el marc compartit que orienta l'acció dels estats, quan el dret internacional humanitari és vulnerat amb una freqüència que acaba banalitzant l'horror el que es debilita no és només la pau, també ho fa la confiança en l'ordre internacional i en totes les organitzacions que el representen i el promouen.

Des d'aquesta tribuna, Andorra vol reiterar una convicció que defensa des de fa més de tres dècades: per als petits estats el multilateralisme no és una opció estratègica, sinó que és la garantia que tots els països, independentment de la seva dimensió, poden fer sentir la seva veu en condicions d'igualtat jurídica. És la millor expressió del principi segons el qual la força del dret sempre ha de prevaldre sobre el dret de la força.

Precisament per això, continuem defensant amb fermesa la necessitat de respectar la Carta de les Nacions Unides i el dret internacional. Recolzem també més que mai, els esforços duts a terme per la Cort Penal Internacional en la determinació dels responsables de crims de màxima gravetat. I condemnem, una vegada més, sense ambigüitats, qualsevol agressió que vulneri la sobirania i la integritat territorial d'un estat.

En aquest sentit, continuem expressant la nostra solidaritat amb el poble ucraïnès davant les conseqüències d'una guerra que ja fa massa temps que dura i reiterem el nostre suport als esforços encaminats a assolir una pau justa, global i duradora, d'acord amb els principis de la Carta de les Nacions Unides i del dret internacional. Ho fem amb el poble ucraïnès, i també amb tots els territoris on els conflictes continuen latents.

De la mateixa manera, reiterem que una solució negociada basada en la convivència de dos estats, Israel i Palestina, que visquin en condicions de seguretat i reconeixement mutu, continua sent la via més sòlida per avançar cap a una pau justa i duradora al Pròxim Orient, i esperem d'altra banda que es pugui trobar una solució pacífica al Líban que respecti la sobirania de tots els països implicats.

PAUSA

No podem resignar-nos a convertir el sofriment humà en una estadística. Darrere de cada víctima hi ha una vida truncada; darrere de cada infant mort, un futur que desapareix; darrere de cada escola o hospital destruïts, una part de la nostra humanitat que fracassa.

Per això ens preocupa especialment l'augment arreu dels atacs contra la població civil, contra el personal humanitari i contra els treballadors de les Nacions Unides, que desenvolupen la seva missió sovint en condicions extremes i assumint riscos extraordinaris.

Ens alarmen especialment les conclusions dels darrers informes del secretari general sobre els infants en els conflictes armats i sobre la violència sexual relacionada amb els conflictes. Les xifres que ens presenten no només són dramàtiques, són moralment inacceptables.

Per primera vegada, els principals responsables d'aquestes violacions són, en molts casos, els mateixos estats, els quals haurien de ser els màxims garants de la protecció dels seus ciutadans. Davant d'aquesta realitat, Andorra continuarà actuant: hem augmentat la nostra contribució a l'Oficina de la Representant Especial del Secretari General per als Infants i els Conflictes Armats hem reforçat el suport als programes d'Unicef, i participem activament en les negociacions de la futura Convenció sobre els crims contra la humanitat, especialment en la protecció dels infants.

Excel·lències,

L'Agenda 2030 continua sent el compromís col·lectiu més ambiciós que la comunitat internacional ha assumit mai. No és un conjunt d'objectius tècnics ni una simple planificació internacional. És una promesa. La promesa que el lloc on una persona neix no hauria de determinar les seves oportunitats, la seva esperança de vida o el seu futur.

Els efectes de l'escalfament global es manifesten en nombroses regions del planeta, des de les zones costaneres i els deltes fins als territoris més vulnerables, cada vegada més exposats a fenòmens meteorològics extrems.

Andorra ho viu des de les muntanyes.

Les nostres realitats geogràfiques són molt diferents, però compartim una mateixa certesa: el canvi climàtic ja no és una previsió científica. És una realitat que transforma la vida de les persones.

Aquest any, Andorra ha tingut l'honor d'acollir la reunió mundial de l'Aliança per a les Muntanyes, que ha culminat amb l'adopció de la Declaració d'Andorra que destaca la importància de millorar la connectivitat en zones de muntanya, reduir la bretxa digital i reforçar la resiliència davant riscos naturals.

Ho vam fer convençuts que les muntanyes no poden continuar sent un element perifèric de l'agenda climàtica internacional perquè són molt més que un paisatge, són reserves d'aigua dolça de les quals depenen centenars de milions de persones, refugis d'una biodiversitat excepcional i un indicador privilegiat dels efectes de l'escalfament global.

Aquest mateix estiu hem viscut temperatures que han superat tots els registres coneguts. Hem vist amb preocupació els grans incendis que han afectat territoris molt propers al nostre país i la catàstrofe al Nepal ha posat de manifest els efectes dramàtics que té l'augment de les temperatures sobre les glaceres i, en conseqüència, sobre les regions de muntanya.

I hem comprovat, una vegada més, que el canvi climàtic no és un problema que pertany a les pròximes generacions. Fa molt de temps que forma part del nostre present i hem de continuar treballant perquè la veu dels territoris de muntanya sigui escoltada en les grans negociacions climàtiques internacionals.

La nostra contribució és modesta en dimensions, però ambiciosa en compromís; avancem cap a un model energètic més resilient, incrementant any rere any la producció d'energia renovable, i ja estem preparant el tercer Informe nacional voluntari sobre els Objectius de desenvolupament sostenible.

Senyores, senyors,

La intel·ligència artificial representa una de les transformacions més profundes que la humanitat ha conegut. Obre oportunitats extraordinàries per al progrés científic, la medicina, l'educació o la lluita contra el canvi climàtic. Però també ens obliga a formular una pregunta que cap generació abans no s'havia plantejat amb aquesta intensitat.

Com podem garantir que el progrés tecnològic continuï sent un progrés humà?

Aquest és el debat que realment tenim al davant. No és un debat sobre màquines, és un debat sobre nosaltres mateixos.

Cal garantir que la intel·ligència artificial amplii les oportunitats de les persones i no les seves desigualtats, que protegeixi els drets humans en lloc de posar-los en risc, que reforci les nostres democràcies en lloc de debilitar-les i que preservi la diversitat cultural i lingüística, que constitueix un dels patrimonis més valuosos de la humanitat.

Per a un país com Andorra, aquest últim aspecte és especialment rellevant.

La revolució digital no pot conduir a una uniformització cultural que condemni les llengües amb menys parlants a la invisibilitat. Per això defensem que la governança digital mundial incorpori plenament el respecte pel multilingüisme, la diversitat cultural i la igualtat d'accés al coneixement. I per això Andorra continuarà treballant, tant dins del Grup d'Amics del Multilingüisme com en el Grup d'Ambaixadors Francòfons, perquè les noves eines digitals i la mateixa Organització de les Nacions Unides continuïn reflectint la pluralitat de pobles i cultures que representem.

PAUSA

Aquesta Organització existeix perquè la comunitat internacional va entendre que el destí dels pobles és compartit, perquè cap nació pot prosperar si ignora el sofriment de les altres, perquè la seguretat d'uns depèn també de la seguretat dels altres. I aquí voldria referir-me, en primer lloc, a l'excel·lent iniciativa ONU80 que proposa una millora del treball de la Secretaria, un cicle de vida dels mandats més sòlid i una simplificació d'estructures per evitar la duplicitat. I, en segon lloc, a la necessària reforma del Consell de Seguretat per tal que l'Organització reflecteixi la realitat d'avui en dia i no la de fa vuitanta anys.

La reforma més important és fer que aquesta Organització continuï sent un espai on els estats no només defensin interessos legítims, sinó que també siguin capaços d'exercir una responsabilitat compartida davant dels grans reptes de la humanitat i, sobretot, per continuar creient que allò que ens uneix és més fort que allò que ens separa.

Vull adreçar unes paraules de reconeixement al secretari general de les Nacions Unides, António Guterres. Des del 2017 ha exercit el seu mandat en un dels períodes més difícils i incerts que ha conegut la comunitat internacional, defensant sempre amb fermesa els principis de la Carta de les Nacions Unides, i recordant-nos, fins i tot quan semblava més difícil, que el multilateralisme continua sent la millor esperança per preservar la pau i la cooperació entre els pobles. Desitjo que la propera o el proper secretari general elegit sigui una persona amb la mateixa capacitat i ambició per reforçar l'Organització i encarar amb determinació els reptes als quals s'enfronta la humanitat.

Excel·lències,

Senyores i Senyors,

Aquesta és l'última vegada que tinc l'honor d'adreçar-me a aquesta Assemblea General com a cap de Govern del Principat d'Andorra. Serà la meua vuitena intervenció davant d'aquesta Assemblea: sis vegades ho he pogut fer presencialment i dues, malauradament, de manera telemàtica, a causa de la pandèmia de la COVID-19. Vuit ocasions en què he tingut el privilegi de portar fins aquí la veu del meu país, de compartir-ne les conviccions i de defensar-ne els interessos amb la certesa que la grandesa d'una nació no es mesura per la seva extensió, ni pel seu pes econòmic o militar, sinó per la força dels seus valors i per la seva voluntat de contribuir al bé comú.

I segueixo creient, com el primer dia, que les Nacions Unides són imprescindibles. No perquè siguin perfectes, sinó perquè continuen representant la millor expressió d'una idea extraordinària: que, malgrat les nostres diferències, el diàleg sempre serà més poderós que la força.

Ha estat un dels grans honors com a cap de Govern d'Andorra poder representar i servir el meu país des d'aquesta tribuna.

La recentment desapareguda artista franco-iraniana Marjane Satrapi es preguntava si no ens hem equivocat en la manera d'entendre l'educació. Potser —deia— abans d'ensenyar als nostres fills a tenir èxit econòmic o professional, hauríem d'ensenyar-los que el veritable èxit resideix en l'humanisme.

La història de la humanitat no es pot entendre sense la capacitat extraordinària dels éssers humans per crear comunitats, cooperar i construir societats a partir de la intel·ligència i del llenguatge, però també de l'empatia. Hem arribat fins aquí perquè vam comprendre que la intel·ligència ens permetia organitzar-nos, el llenguatge comunicar-nos i l'empatia ens ensenyava tenir cura els uns dels altres. I així vam descobrir una de les grans conquestes de la civilització: que quan un és vulnerable, la comunitat no l'abandona, sinó que el protegeix.

De la mateixa manera, davant dels grans reptes del nostre temps, cap nació no pot salvar-se sola. Per això el futur d'Andorra i de totes les altres nacions es troba dins de les Nacions Unides i, espero que algun dia, en el nostre cas, també dins de la Unió Europea com a Estat associat. Perquè, independentment que un país sigui més ric o més pobre, només podrem modelar el nostre futur comú si aprofundim els vincles entre els nostres pobles, tant a escala mundial com regional.

Si sabem preservar aquesta convicció, continuarem trobant camins per a la prosperitat, la pau i la justícia. Perquè el futur no dependrà només de la intel·ligència que siguem capaços de crear; dependrà, sobretot, de la humanitat que siguem capaços de defensar i preservar.

Moltes gràcies.